

Udskriftsdato: 12. december 2025

VEJ nr 10210 af 09/12/2025 (Gældende)

AT-vejledning om kemi og biologi i arbejdsmiljøet – udvalgte emner

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdstilsynet, j.nr. 2025-125105

AT-vejledning om kemi og biologi i arbejdsmiljøet – udvalgte emner

Gældende fra den 15. december 2025

Om vejledningen

Denne vejledning oplyser om fortolkning af udvalgte arbejdsmiljøregler inden for området kemi og biologi i arbejdsmiljøet.

Kemi og biologi i arbejdsmiljøet handler om udsættelse for kemiske og biologiske agenser samt tilhørende foranstaltninger.

Vejledningen gennemgår ikke alle arbejdsmiljøregler, der regulerer kemi og biologi i arbejdsmiljøet, men vejleder alene om to udvalgte områder, hvor det er vurderet, at der kan være behov for at forklare, hvordan Arbejdstilsynet fortolker reglerne og Arbejdstilsynets administrative praksis i forhold til reglerne.

AT-vejledningens angivelser om administrativ praksis er udtryk for, at Arbejdstilsynet har vurderet, at den omtalte fremgangsmåde og det omtalte niveau m.v. er i overensstemmelse med reglerne. Det udelukker ikke, at andre fremgangsmåder, niveauer, vurderinger m.v. kan være i overensstemmelse med reglerne, eller at andre faktorer kan inddrages i et skøn. Det vil afhænge af en konkret vurdering i den konkrete situation.

Vejledningen indeholder fortolkning af arbejdsmiljøregler og beskrivelse af administrativ praksis for følgende områder:

- Vaccination ved kloak- og spildevandsarbejde
- Brug af åndedrætsværn

Der foreligger ligeledes andre vejledninger om kemi og biologi i arbejdsmiljøet. Disse er:

- AT-vejledning om arbejde med stoffer og materialer (C. 1.3-5)
- AT-vejledning om kræftrisikable stoffer og materialer (C. 2.1-2)
- AT-vejledning om grænseværdier for stoffer og materialer (C. 0.1-1)

Hvis man har brug for et samlet overblik over reglerne på de to områder, skal man orientere sig i arbejdsmiljøloven og de relevante bekendtgørelser.

Vaccination ved kloak- og spildevandsarbejde er reguleret i lov om arbejdsmiljø og i bekendtgørelse om kloakarbejde m.v.

Brug af åndedrætsværn er reguleret i lov om arbejdsmiljø og i bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler.

Vejledningens målgruppe

Alle ansatte i en virksomhed er omfattet af reglerne, uanset ansættelsesforholdets karakter og varighed. Reglerne gælder således også for fx projektansatte, vikarer, elever og andre med løsere tilknytning til virksomheden. Arbejdsledere er også omfattet af begrebet ”ansatte”.

Målgruppen for vejledningen er primært arbejdsgivere, fordi det er arbejdsgiveren, der ifølge lovgivningen har den primære pligt til at sikre, at arbejdet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt og i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen, men også arbejdsledere, arbejdsmiljøorganisationen og andre ansatte, der arbejder med arbejdsmiljø, er relevante målgrupper.

Indholdsfortegnelse

1. Vaccination ved kloak- og spildevandsarbejde
 - 1.1. Krav om vaccination
2. Åndedrætsværn
 - 2.1. Brug af åndedrætsværn

Kapitel 1 – Vaccination ved kloak- og spildevandsarbejde

1.1. Krav om vaccination

Vaccination ved kloak- og spildevandsarbejde er reguleret i bekendtgørelse om kloakarbejde m.v., hvor der gælder følgende:

”Ansatte, hvis beskæftigelse primært eller for størstedelens vedkommende består i arbejde med håndtering, behandling eller analyse af spildevand (kloakvand), kloakslam og lignende, skal være vaccineret i overensstemmelse med arbejdstilsynets krav herom.”

Hjemmel: bekendtgørelse om kloakarbejde m.v., § 24

1.1.1. Typer af vaccination

Ansatte, hvis beskæftigelse primært eller for størstedelens vedkommende består i arbejde med håndtering, behandling eller analyse af spildevand (kloakvand), kloakslam og lignende, skal være effektivt vaccineret mod leverbetændelse (hepatitis A), stivkrampe (tetanus) og polio (børnelammelse) for at arbejdet kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. For at opnå effektive vaccinationer skal disse gives efter tilhørende vaccinationsprogrammer fra Statens Serum Institut.

Kapitel 2 – Åndedrætsværn

2.1. Brug af åndedrætsværn

Brug af åndedrætsværn er reguleret i bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler, hvor der gælder følgende:

”Endvidere skal arbejdsgiveren sørge for, at de anvendte personlige værnemidler til enhver tid

1) yder den tilsigtede beskyttelse og ikke medfører unødige gener.”

Hjemmel: bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler, § 5, stk. 2, nr. 1

2.1.1. Tidsbegrænsninger ved brug af åndedrætsværn

Ved vurderingen af, om åndedrætsværn medfører unødige gener, skal der tages hensyn til arbejdets karakter og åndedrætsværnet. Åndedrætsværnet skal være egnet til brug under de eksisterende forhold på arbejdsstedet, vælges under hensyn til de ergonomiske forhold og passe til brugeren, eventuelt efter tilpasning.

Ifølge Arbejdstilsynets praksis må filtrerende åndedrætsværn kun benyttes tre timer om dagen. Hvis arbejdet strækker sig over tre timer, skal der fra arbejdets begyndelse bruges enten filtrerende åndedrætsværn med turboenhed (turbomaske) eller luftforsynet åndedrætsværn.

Luftforsynet åndedrætsværn og filtrerende åndedrætsværn med turboenhed (turbomaske) må bruges en hel, normal arbejdsdag. Der skal gives pauser i løbet af arbejdsdagen, hvor længde og antallet af pauser afhænger af arbejdets karakter. Arbejde, der ikke kræver brug af åndedrætsværn, kan udføres i disse pauser.

I vurderingen af hvad et passende antal og en passende længde af pauser er, kan man lægge vægt på, om arbejdet fx

- er fysisk belastende,
- foregår i belastende situationer i meget vanskeligt tilgængelige rum, eller
- foregår i belastende situationer, herunder i uhensigtsmæssige arbejdsstillinger.

På visse områder er der skærpede regler om anvendelse af åndedrætsværn, fx når der er risiko for udsættelse for asbeststøv, hvor man skal orientere sig i bekendtgørelse om asbest i arbejdsmiljøet.

Arbejdstilsynet, den 9. december 2025